

УДК 378.018.8:630*2-051

DOI <https://doi.org/10.32782/apv/2021.5.26>

Василь ХРИК

кандидат сільськогосподарських наук, доцент, завідувач кафедри лісового господарства, Білоцерківський аграрний національний університет, площа Соборна, 8/1, м. Біла Церква, Київська область, Україна, 09117

ORCID: 0000-0003-1912-3476

Бібліографічний опис статті: Хрик, В. (2021). Пріоритетні умови підготовки майбутніх фахівців лісового господарства. *Acta paedagogica volynienses*, 5, 171–178, doi: <https://doi.org/10.32782/apv/2021.5.26>

ПРІОРИТЕТНІ УМОВИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ЛІСОВОГО ГОСПОДАРСТВА

Мета. У статті обґрунтовано пріоритетні умови підготовки майбутніх фахівців лісового господарства.

Методологія. Встановлено, що ефективними пріоритетними умовами підготовки майбутніх фахівців лісового господарства є: формування ціннісних орієнтацій фахівців лісового господарства для особистісного зростання, самовдосконалення, самореалізації; стимулювання мотиваційної сфери у професійних намірах; активізація пізнавальних інтересів і потреб, установка на саморозвиток для вдосконалення професійних знань, умінь, компетентностей; формування професійно важливих особистісних якостей майбутніх фахівців лісогосподарської галузі, суб'єктивної позиції в опануванні майбутньої професійної діяльності.

Наукова новизна. З'ясовано, що перша пріоритетна умова спрямована на формування мотиваційної сфери майбутніх фахівців лісового господарства. До цієї умови віднесено посилення мотивації й закріплення професійного вибору, формування позитивного та емоційного ставлення до обраної спеціальності, розвиток стійких професійних намірів у лісогосподарській галузі, що відповідають потребам особистості й суспільства. Друга пріоритетна умова спрямована на формування когнітивної сфери майбутніх фахівців лісового господарства. До цієї умови віднесено когнітивно-професійне наповнення процесу навчання, активізацію самостійності й ініціативності здобувачів, усвідомлення здобувачами соціальної значущості обраної професії, закріплення професійного вибору. Третя пріоритетна умова розроблена з метою впливу на формування дієвої сфери майбутніх фахівців лісового господарства. До цієї умови віднесено оволодіння прийомами й уміннями професійної діяльності, включення здобувачів у різні види навчально-професійної роботи, забезпечення професійної стійкості та орієнтації особистості у професійних цінностях, стратегічне проєктування власного професійного розвитку.

Висновки. Встановлено, що під час реалізації кожної умови вирішується коло завдань, яке зумовлює вибір засобів, методів і прийомів педагогічного впливу, форм організації занять, що визначають характер діяльності здобувачів та викладачів. Доведено, що розроблені пріоритетні умови є внутрішнім чинником, який доповнюється зовнішнім фактором (організаційно-методичним забезпеченням) та спрямовується на підвищення ефективності процесу професійної підготовки майбутніх фахівців лісового господарства.

Ключові слова: пріоритетні умови, дидактичні умови, педагогічні умови, підготовка, майбутні фахівці, лісове господарство, лісогосподарська галузь, педагогічний вплив.

Vasyl KHRYK

Ph.D. (Agriculture), Associate Professor, Head of the Department of Forestry, Bila Tserkva National Agrarian University, Soborna square, 8/1, Bila Tserkva, Kyiv region, Ukraine, 09117

ORCID: 0000-0003-1912-3476

To cite this article: Khryk, V. (2021). Priority conditions for training future forestry specialists. *Acta paedagogica volynienses*, 5, 171–178, doi: <https://doi.org/10.32782/apv/2021.5.26>

PRIORITY CONDITIONS OF TRAINING OF FUTURE FORESTRY PROFESSIONALS

Purpose. The article substantiates the priority conditions for training future forestry specialists.

Methodology. It is established that effective priority conditions for training future forestry specialists are: formation of value orientations of forestry specialists for personal growth, self-improvement, self-realization; stimulating the motivational sphere in professional intentions; activation of cognitive interests and needs, attitude to self-development to improve professional knowledge, skills, competencies formation of professionally important personal qualities of future specialists of the forestry industry, subjective position in mastering future professional activity.

Scientific novelty. It is revealed that the first priority condition is aimed at forming the motivational sphere of future forestry specialists. This condition includes: strengthening motivation and consolidation of professional choice; formation of a positive and emotional attitude to the chosen specialty, the development of sustainable professional intentions in the forestry industry that meet the needs of the individual and society. The second priority condition is aimed at forming the cognitive sphere of future forestry specialists. This condition includes: cognitive-professional content of the learning process; activation of independence, initiative of applicants; awareness of applicants of social significance of the chosen profession; consolidation of professional choice. The third priority condition is designed to influence the formation of an effective area of future forestry professionals. This condition includes: mastering the techniques, skills of professional activity; inclusion of applicants in various types of educational and professional work; self-assessment of applicants for the results of educational and professional activities and reassessment of the level of acquisition of professional skills; ensuring professional stability, self-mastery of effective means of professional activity, behavior and communication; orientation of personality in professional values; strategic design of own professional development; self-assessment of the results of professional growth; increasing the level of professional stability by ensuring that applicants obtain related professions.

Conclusions. It is established that in the course of realization of each condition the range of tasks which determines a choice of means, methods of receptions of pedagogical influence, the forms of the organization of employment defining character of activity of applicants and teachers is solved. It is proved that the developed priority conditions are an internal factor, which, supplemented by an external factor (organizational and methodological support) is aimed at improving the efficiency of the training process of future forestry specialists.

Key words: priority conditions, didactic conditions, pedagogical conditions, training, future specialists, forestry, forestry branch, pedagogical influence.

Постановка наукової проблеми та її значення. Актуальність теоретичного та практичного вирішення питання підготовки майбутніх фахівців лісового господарства пояснюється сукупністю факторів: по-перше, зростанням значимості якості освіти для людини, суспільства, держави (освіта в суспільстві працює як на сьогодні, так і на майбутнє); по-друге, складністю, варіативністю системи освіти, яка потребує адекватного впливу, що забезпечує наступність, координацію, стабільність освітніх послуг.

Якщо завданням педагогіки як науки є створення оптимальних педагогічних систем і технологій, то пріоритетним завданням підготовки майбутніх фахівців лісового господарства стало розроблення оптимальних способів досягнення поставленої мети в заданих пріоритетних умовах.

Мета статті полягає в тому, що для вдосконалення процесу підготовки майбутніх фахівців лісового господарства постала необхідність обґрунтувати пріоритетні умови забезпечення цього процесу.

Виклад основного матеріалу. Умови в теорії та практиці розглядаються як щось зовнішнє для явища, на відміну від більш широкого поняття «причини», що включає як зовнішні, так і внутрішні чинники (Ткач, 2018; Халілова, 2015).

Умови, хоч не є самі собою причиною подій, водночас підсилюють або послаблюють дії причини. З таких позицій умови визначаються як фактори, обставини, від яких залежить

ефективність функціонування педагогічної системи (Чеботарева, 2010; Шматков Є., Шматков Д., 2009).

У педагогіці визначені поняття «педагогічні умови» та «дидактичні умови», вони взаємопов'язані, доповнюють одне одного. Сучасна дидактика трактує умови як сукупність факторів, компонентів навчального процесу, що забезпечують успішність навчання.

Під педагогічними умовами розуміємо умови, які свідомо створюються в навчальному процесі та забезпечують ефективний перебіг процесу формування управлінської компетентності.

Розробленням педагогічних і дидактичних умов підготовки майбутніх фахівців, дотичних до проблеми дослідження, займалися І. Вдовенко (Вдовенко, 2007), О. Лазарев (Лазарев, 2014), В. Лаппо (Лаппо, 2017), І. Мілаєва (Мілаєва, 2019), Н. Стрижак (Стрижак, 2013), М. Ткач (Ткач, 2018), С. Халілова (Халілова, 2015), О. Чеботарьова (Чеботарева, 2010), Є. Шматков, Д. Шматков (Шматков Є., Шматков Д., 2009), К. Ширяєва (Ширяєва, 2015) та інші вчені.

Так, Є. Шматков і Д. Шматков виокремлюють педагогічні умови формування управлінської компетентності майбутніх магістрів лісового господарства в закладах вищої освіти (далі – ЗВО), до яких відносять цілеспрямовану організацію навчального процесу на засадах компетентнісного, діяльнісного, особистісного підходів до професійної підготовки майбутніх магістрів лісового господарства; пріоритетне врахування особливостей управлінської

діяльності майбутніх магістрів лісового господарства у процесі їх професійної підготовки; активізацію навчального процесу професійної підготовки майбутніх магістрів лісового господарства (Шматков Є., Шматков Д., 2009: 43).

О. Чеботарьова до педагогічних умов ефективності процесу формування професійної компетентності відносить інтеграцію суб'єктно-особистісних, змістово-цільових, організаційно-діяльнісних і ресурсних умов (Чеботарева, 2010).

До групи суб'єктно-особистісних умов, що забезпечують розвиток професійно-особистісних потреб майбутніх фахівців, автор відносить такі умови: а) ціннісне ставлення викладачів ЗВО до освіти здобувачів і підготовки майбутніх фахівців до самоврядування; б) розвиток самоосвітньої компетентності; в) мотивацію викладачів ЗВО на діалогічну побудову освітнього процесу; г) підготовку викладачів; ґ) індивідуалізацію навчання на основі врахування суб'єктного досвіду здобувачів; д) діагностику й рефлексію професійних цінностей здобувачів; е) усвідомлення здобувачами ролі самоосвітньої підготовки в їхньому професійному та особистісному розвитку; є) наявність досвіду рефлексії власної життєдіяльності, свого самовдосконалення.

До групи змістово-цільових умов віднесено такі чинники: а) орієнтацію програм професійного розвитку в ЗВО на формування професійної компетентності майбутнього фахівця; б) проектування освітніх програм підготовки випускника ЗВО на компетентнісній основі; в) моделювання процесу самоврядування розвитком самоосвітньої компетентності; г) моделювання процесу підготовки здобувачів до самоосвіти; ґ) включення в підготовку самоврядування завдань, пов'язаних із розвитком досвіду вирішення конкретних проблем у сфері самонавчання та самоосвітньої діяльності здобувача; д) розвиток суб'єктно-особистісного досвіду самоврядування розвитком самоосвітньої компетентності тощо.

Організаційно-діяльнісні умови пов'язані з такими аспектами: а) використанням інтерактивних методів та інноваційних технологій у процесі підготовки майбутніх фахівців; б) побудовою освітнього процесу з розвитку професійної компетентності; в) організацією дозвільної, клубної діяльності, що має профе-

сійну спрямованість; г) розробленням плану реалізації комплексно-цільової програми ЗВО з підготовки здобувачів до розвитку професійної компетентності.

Ресурсні умови включають коригування нормативно-правового забезпечення якості освітнього процесу в ЗВО з орієнтацією на задоволення потреб здобувачів у підготовці до професійної діяльності, а також кадрове забезпечення підготовки майбутнього фахівця, професійну компетентність професорсько-викладацького складу ЗВО в питаннях професійної діяльності майбутнього фахівця.

К. Ширяєва до дидактичних умов професійно-комунікативної підготовки здобувача аграрного ЗВО пропонує відносити такі явища і процеси: 1) навчально-методичні комплекси дисциплін спеціальності; 2) теоретичний матеріал цих дисциплін, що включає систему проблемних завдань; 3) моделювання ситуації обговорення теоретичних і практичних питань професійної комунікації; 4) використання методів активного навчання, які відповідають змісту та структурі професійної діяльності; 5) практичні заняття, що включають вирішення та програвання професійно-комунікативних ситуацій здобувачами в різних рольових позиціях; 6) організацію колективної творчої роботи на практичних і семінарських заняттях; 7) включення в завдання для самостійної роботи здобувачів розроблення навчально-дослідних проєктів із використанням комп'ютерних технологій; 8) залучення здобувачів до науково-дослідної роботи, наукових напрямів кафедр (Ширяєва, 2015: 105).

З огляду на представлені в науці формулювання понять «умови», «педагогічні умови», «дидактичні умови», а також використовуючи їх теоретичний аналіз пропонуємо власне визначення й характеристику пріоритетних умов. Так, пріоритетні умови – це інтеграція трьох аспектів: а) мотиваційного, у який включене формування у здобувачів освіти мотивації на досягнення високого професійного рівня, потреби у знаннях і вміннях у лісгосподарській галузі, формування їх готовності до здійснення різних видів майбутньої професійної діяльності; б) змістового, у який увійшло визначення оптимальної структури та змісту підготовки майбутнього фахівця лісового господарства за вдосконаленою програмою; в) організацій-

ного, що містить форми й методи, які мають активний, проблемний характер залучення здобувачів до практичної діяльності з реалізації освітніх завдань у зазначеній сфері, інтеграцію навчальної, дослідницької, проєктної та практичної діяльності, наявність системи контролю, реєстрацію досягнень здобувачів, розвиток навчально-матеріальної бази.

На підставі викладеного вважаємо, що ефективна підготовка майбутніх фахівців лісового господарства може здійснюватися з використанням пріоритетних умов. До таких умов відносимо, по-перше, формування ціннісних орієнтацій фахівців лісового господарства для особистісного зростання, самовдосконалення, самореалізації; стимулювання мотиваційної сфери у професійних намірах; по-друге, активізацію пізнавальних інтересів і потреб, установки на саморозвиток для вдосконалення професійних знань, умінь, компетентностей; по-третє, формування професійно важливих особистісних якостей майбутніх фахівців лісогосподарської галузі, суб'єктної позиції в опануванні майбутньої професійної діяльності.

Розкриємо зміст кожної умови підготовки майбутніх фахівців лісового господарства та їх вплив на формування професійних компетентностей здобувачів освіти, їхньої готовності до професійної діяльності.

Перша пріоритетна умова – *формування ціннісних орієнтацій фахівців лісового господарства для особистісного зростання, самовдосконалення, самореалізації; стимулювання мотиваційної сфери у професійних намірах* – спрямована на формування мотиваційно-особистісного критерію готовності майбутніх фахівців лісового господарства до професійної діяльності. Умова розроблена з метою формування емоційно-вольових установок до оволодіння професією, стимулювання позитивних проявів у професійних намірах, корекції професійно-ціннісних орієнтацій і нівелювання негативних соціальних стереотипів.

До цієї умови віднесено посилення мотивації та закріплення професійного вибору, формування позитивного й емоційного ставлення до обраної спеціальності, розвиток стійких професійних намірів у лісогосподарській галузі, що відповідають потребам особистості та суспільства.

Формами й видами діяльності викладачів у межах цієї пріоритетної умови є: 1) розви-

ток у здобувачів моральних та етичних норм поведінки, ціннісних орієнтацій, уявлення про місце людини у світі; 2) формування готовності до самооцінювання, саморегуляції й самоактуалізації; 3) доповнення лісівничим матеріалом дисциплін «Основи фахової підготовки» та «Інформаційні технології в лісовому господарстві» на основі інтеграційного підходу; 4) упровадження інтегративних спецсеминарів «Інформатизація лісового підприємництва», «Основи професійного становлення майбутніх фахівців лісового господарства», «Інтеграція лісівничої та екологічної освіти»; 5) формування активної життєвої позиції в набутті знань, пов'язаних із майбутньою професійною діяльністю, та потреби в діяльності, що максимально наближена до професійної; 6) індивідуальна та групова робота зі здобувачами у творчих об'єднаннях і наукових товариствах; 7) вивчення зміни ставлення здобувачів до обраної професії; 8) аналіз професійного розвитку здобувачів та вдосконалення цього процесу.

До методів, які застосовувалися у впровадженні інноваційних форм, віднесено аналіз проблемної ситуації, проблемний виклад, проблемне завдання, мозковий штурм, евристичну бесіду, демонстраційний метод.

Форми й види аудиторної діяльності здобувачів у межах першої пріоритетної умови підготовки майбутніх фахівців лісового господарства є такими: вивчення циклу гуманітарних, соціальних та економічних, природничо-наукових, фахових дисциплін, які розкривають соціально-економічні й технологічні особливості одержуваної професії, формують морально-етичні норми поведінки та професійної етики; участь у спецсеминарах, закріплення професійного вибору та подальша соціалізація в лісогосподарській галузі.

У процесі навчання в ЗВО здобувачі поступово знайомляться зі специфікою обраної професії. Передбачається розвивати та формувати у здобувачів моральну мотивацію професійної діяльності, пробуджувати інтерес до обраної професії і спеціальності, формувати уявлення про професію як про моральний вибір професійної діяльності. Цьому сприяють тематичні лекції, музейні експозиції, науково-практичні конференції та семінари, екскурсії, інформаційні повідомлення не лише з фахових дисциплін, а й на заняттях із гуманітарних дисциплін,

підготовка доповідей і рефератів, оформлення портфоліо, ярмарок вакансій.

Позааудиторна діяльність здобувачів у межах першої пріоритетної умови підготовки майбутніх фахівців лісового господарства передбачала такі форми роботи, як проблемні семінари, круглі столи, клуби за інтересами, творчі об'єднання, виконання й захист курсових робіт, участь у науково-дослідній роботі та науково-практичних конференціях, олімпіади й конкурси з оволодіння професією, зустрічі з фахівцями лісгосподарської галузі, екскурсії на виробництво, підготовка рефератів, які розкривають морально-етичну й ціннісну основу одержуваної професії та особливості міжособистісних відносин у сфері майбутньої професійної діяльності, турнір знавців етики професійної поведінки, випуск інформаційних бюлетенів, газет і телепередач, що відображають найважливіші події життєдіяльності майбутніх фахівців лісового господарства й суспільства загалом, а також пов'язані з майбутньою професійною діяльністю.

Друга пріоритетна умова – *активізація пізнавальних інтересів і потреб, установки на саморозвиток для вдосконалення професійних знань, умінь, компетентностей* – спрямована на формування інформаційно-когнітивного критерію готовності майбутніх фахівців лісового господарства до професійної діяльності. Умова розроблена з метою створення позитивного психологічного клімату в академгрупах, що полягає у виявленні особистого ставлення до навчальної інформації, включенні в освітній процес на рівні ціннісно-смиислового сприйняття навчального матеріалу.

До цієї умови віднесено когнітивно-професійне наповнення процесу навчання, активізацію самостійності й ініціативності здобувачів, усвідомлення ними соціальної значущості обраної професії, закріплення професійного вибору.

Передбачається формування у здобувачів необхідних знань про майбутню професію, ознайомлення із загальними принципами, чинниками, фактами досягнення професіоналізму. У цей період передбачене формування у здобувачів професійного інтересу, зацікавленості в засвоєнні знань та опануванні нових способів роботи, розставленні ціннісно-смислових акцентів. Поряд з активізацією пізнавальної діяльності передбачена актуалізація

мотиваційно-потребової сфери майбутніх фахівців лісового господарства – мотивації досягнення успіху та уникнення невдач.

Формами та видами діяльності викладачів у реалізації другої умови підготовки майбутніх фахівців лісового господарства є: 1) формування й розвиток у здобувачів культури розумової праці; 2) надання педагогічної підтримки першокурсникам щодо розвитку пізнавальної самостійності; 3) розроблення різних завдань, що сприяють розвитку інтелектуальної активності здобувачів; 4) створення умов для розвитку культури спілкування; 5) ознайомлення здобувачів з особливостями культури сільського соціуму, культури регіону; 6) вивчення історії лісгосподарської галузі регіону, професійних династій лісгосподарського виробництва за місцем проживання здобувачів, ознайомлення їх із музеєм університету; 7) формування у здобувачів фундаментальних знань і вмінь, підготовка їх до виконання елементів професійної діяльності; 8) повідомлення відомостей про різноманіття можливостей професійного зростання в ЗВО; 9) формування в майбутніх фахівців активної позиції щодо набуття знань про професію, самостійності, потреби в діяльності; 10) формування готовності до самоосвіти; 11) координація діяльності підрозділів університету щодо формування соціально-професійної адаптації здобувачів; 12) розроблення навчальних програм, навчально-методичних посібників, практикумів за майбутньою професією; 13) семінари та консультації з проблем соціально-професійної адаптації здобувачів; 14) організація та контроль аудиторної й позааудиторної діяльності.

До методів реалізації другої умови можна віднести практичні завдання, творчо-проблемні завдання, проблемні й дослідницькі завдання, метод проєктів, ділову гру, кейс-метод, самооцінку, навчальну дискусію, акваріум, інсталяційний майстер-клас, метод портфоліо, ігрове моделювання ситуацій.

Аудиторна діяльність здобувачів у межах другої пріоритетної умови підготовки майбутніх фахівців лісового господарства передбачає вивчення гуманітарних, соціальних, економічних, природничо-наукових дисциплін, формування комунікативних навичок, здатності до співпраці, норм культурної поведінки, почуття

патріотизму щодо одержуваної професії, відповідальності, самостійності, наполегливості, упевненості в собі, цілеспрямованості, культури розумової праці.

До форм позааудиторної діяльності здобувачів у межах другої пріоритетної умови підготовки майбутніх фахівців лісового господарства можна віднести діяльність гуртків, традиційні академічні свята (день знань, посвяту у студенти, студентську весну, день працівників лісового господарства тощо), попереднє знайомство з напрямками роботи кафедр факультету, написання й захист рефератів за професійним спрямуванням, олімпіади та науково-практичні конференції, практикуми і семінари з метою ознайомлення з майбутньою професією.

Третя пріоритетна умова – *формування професійно важливих особистісних якостей майбутніх фахівців лісогощарської галузі, суб'єктної позиції в опануванні майбутньої професійної діяльності* – розроблена з метою впливу на формування дієво-практичного критерію готовності до професійної діяльності майбутніх фахівців лісового господарства.

До цієї умови віднесено оволодіння прийомами й уміннями професійної діяльності, включення здобувачів у різні види навчально-професійної роботи, самооцінку здобувачами результатів навчально-професійної діяльності та переоцінку рівня набуття професійної майстерності, забезпечення професійної стійкості, самостійне опанування ефективних засобів професійної діяльності, поведінки та спілкування, орієнтацію особистості у професійних цінностях, стратегічне проектування власного професійного розвитку, самооцінку результатів професійного зростання.

Формами та видами діяльності викладачів у межах третьої пріоритетної умови підготовки майбутніх фахівців лісового господарства є: 1) розвиток у здобувача поваги до прав інших людей, толерантності, соціальної свідомості майбутніх фахівців, розуміння ними соціальних процесів, відносин, норм соціальних спільнот; 2) формування у здобувачів внутрішнього неприйняття будь-яких форм насильства й неповаги до людини, активної громадянської позиції; 3) розвиток самостійної роботи здобувачів; 4) складання наскрізних програм професійної підготовки; 5) проведення навчальних занять із метою формування й закріплення професійних знань

і вмінь здобувачів; 6) перевірка відповідності уявлень про професію у процесі професійних проб; 7) допомога у здійсненні індивідуальних планів становлення здобувачів як професіоналів; 8) формування у здобувачів адекватної оцінки та самооцінки особистого статусу в системі міжособистісних і суспільних відносин.

До методів реалізації третьої умови віднесено розроблення бізнес-планів, стратегічних програм розвитку лісогощарського підприємства, круглий стіл, проектування тематичних вебсайтів, диспути, дискусії, мозковий штурм, дебати, презентаційний метод, ділову гру, метод портфоліо.

У межах третьої пріоритетної умови підготовки майбутніх фахівців лісового господарства застосовувалися форми й види аудиторної діяльності здобувачів, що спрямовувалися на вивчення циклу гуманітарних, соціальних та економічних дисциплін для засвоєння суспільного досвіду й формування власної соціальної позиції, циклу професійних дисциплін, які максимально розкривають зміст майбутньої професійної діяльності та формують творчий характер праці й життя фахівця лісового господарства через пошук «своєї» професійної і соціальної позиції; форми й види діяльності, спрямовані на розвиток прагнення до формування та вдосконалення професійно важливих якостей особистості, фахових дисциплін, що сприяють удосконаленню професійних знань і вмінь, формуванню професійної компетентності.

До форм позааудиторної діяльності в межах третьої пріоритетної умови підготовки майбутніх фахівців лісового господарства можна віднести практикуми з професійної майстерності, практики на місцях майбутньої роботи; захист курсових робіт за місцем майбутньої роботи; проблемні семінари; конкурси професійної майстерності; дискусійні клуби, круглі столи з пошуку соціального значення й особистісного сенсу життєвих і суспільних явищ; диспути з політичних і соціальних проблем, участь у науковій роботі, виставках наукових і творчих робіт здобувачів, науково-практичних конференціях, конкурсах наукових робіт; зустрічі з фахівцями лісового господарства, керівниками лісогощарських підприємств, випускниками; захист кваліфікаційних робіт за місцем майбутньої роботи; тренінги особистісного зростання й лідерства, з формування почуття причетності

та відповідальності за соціально-економічний стан сільського соціуму, регіону, країни.

Поєднання аудиторної та позааудиторної діяльності передбачало формування у здобувачів спрямованості на обрану професійну діяльність, почуття відповідальності за стан природи, мотивації оптимізму, розвиток інтересу до спеціальності та формування позитивного ставлення до професійного зростання за обраним фахом.

Як постає з вищезазначеного, формування готовності до професійної діяльності здобувачів лісового господарства здійснюється через взаємопов'язані умови. У процесі реалізації кожної умови вирішується коло завдань, яке зумовлює вибір засобів, методів і прийомів педагогічного впливу, форм організації занять, що визначають характер діяльності здобувачів та викладачів. Загальною метою є наскрізне формування готовності майбутніх фахівців лісового господарства до професійної діяльності, розвиток у них професійних компетентностей, що досягається шляхом послідовного вирішення завдань у ході реалізації кожної умови.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Таким чином, для досягнення результату у формуванні особистісних і про-

фесійних якостей майбутніх фахівців лісового господарства необхідна концептуальна спрямованість пріоритетних умов забезпечення дієвості організаційно-методичного забезпечення їх професійної підготовки. Такими ключовими умовами є формування ціннісних орієнтацій фахівців лісового господарства для особистісного зростання, самовдосконалення, самореалізації; стимулювання мотиваційної сфери у професійних намірах; активізація пізнавальних інтересів і потреб, установки на саморозвиток для вдосконалення професійних знань, умінь, компетентностей; формування професійно важливих особистісних якостей майбутніх фахівців лісогосподарської галузі, суб'єктної позиції в опануванні майбутньої професійної діяльності. Розроблені пріоритетні умови є внутрішнім чинником, який, доповнюючись зовнішнім фактором (організаційно-методичним забезпеченням), спрямовується на підвищення ефективності процесу професійної підготовки майбутніх фахівців лісового господарства.

Перспективу подальших досліджень вбачаємо в експериментальній перевірці пріоритетних умов підготовки майбутніх фахівців лісового господарства.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Вдовенко І. Зміст і методика підготовки майбутніх кваліфікованих робітників лісового господарства : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04. Чернігів, 2007. 228 с.
2. Лазарев О. Професійна підготовка майбутніх фахівців аграрного профілю на засадах компетентнісного підходу. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2014. № 1. С. 209–218.
3. Лаппо В. Формування духовних цінностей студентської молоді в навчально-виховному процесі вищого навчального закладу: теоретико-методичні засади : монографія. Івано-Франківськ : НАІР, 2017. 356 с.
4. Мілаєва І. Сучасні методи підготовки майбутнього фахівця-аграрія. *Удосконалення освітньо-виховного процесу в закладі вищої освіти*. 2019. Вип. 22. С. 104–111.
5. Стрижак Н. Шляхи удосконалення екологічної підготовки майбутніх техніків лісового господарства. *Педагогіка і психологія професійної освіти*. 2013. № 1. С. 120–127.
6. Ткач М. Створення освітнього середовища у професійній підготовці бакалаврів лісового і садово-паркового господарства. *Інноваційна педагогіка*. 2018. Вип. 6. С. 187–191.
7. Халілова С. Принципи формування проектних умінь майбутніх інженерів садово-паркового господарства. *Сучасний вимір психології та педагогіки* : тези доповідей міжнародної науково-практичної конференції, м. Львів, 29–30 травня 2015 р. Львів, 2015. С. 130–133.
8. Чеботарева Е. Развитие самообразовательной компетентности студентов в процессе проектной деятельности (на материале подготовки будущих специалистов агропромышленного комплекса) : дисс. ... канд. пед. наук : 13.00.08. Курск, 2010. 241 с.
9. Ширяева К. Профессионально-коммуникативная подготовка студента аграрного вуза : дисс. ... канд. пед. наук : 13.00.08. Волгоград, 2015. 143 с.
10. Шматков Є., Шматков Д. Використання моделювання при навчанні учнів професійно-технічних навчальних закладів робітничим професіям. *Теорія і практика управління соціальними системами*. 2009. № 2. С. 50–54.

REFERENCES:

1. Vdovenko, I. (2007). Zmist i metodyka pidhotovky maibutnikh kvalifikovanykh robitnykiv lisovoho hospodarstva [Contents and methods of training future skilled forestry workers]. *PhD thesis*. Chernihiv [in Ukrainian].
2. Lazarev, O. (2014). Profesiina pidhotovka maibutnikh fakhivtsiv ahrarnoho profilu na zasadakh kompetentnisnoho pidkhodu. [Professional training of future agricultural specialists on the basis of the competence approach]. *Pedahohichni nauky: teoriia, istoriia, innovatsiini tekhnologii – Pedagogical sciences: theory, history, innovative technologies*, no. 1, pp. 209–218 [in Ukrainian].
3. Lappo, V. (2017). Formuvannia dukhovnykh tsinnosti studentsoi molodi v nachalno-vykhovnomu protsesi vyshchoho navchalnoho zakladu: teoretyko-metodychni zasady: monohrafiia [Formation of spiritual values of student's youth in the initial educational process of a higher educational institution: theoretical and methodological principles: monograph]. Ivano-Frankivsk [in Ukrainian].
4. Milaeva, I. (2019). Suchasni metody pidhotovky maibutnoho fakhivtsia-ahrariia [Modern methods of training future agricultural specialists]. *Udoskonalennia osvithno-vykhovnoho protsesu v zakladi vyshchoi osvity – Improving the educational process in higher education*, issue 22, pp. 104–111 [in Ukrainian].
5. Strizhak, N. (2013). Shliakhy udoskonalennia ekolohichnoi pidhotovky maibutnikh tekhnikiv lisovoho hospodarstva [Ways to improve the environmental training of future forestry technicians]. *Pedahohika i psykhologhiia profesiinnoi osvity – Pedagogy and psychology of vocational education*, no. 1, pp. 120–127 [in Ukrainian].
6. Tkach, M. (2018). Stvorennia osvitnoho seredovyscha u profesiinii pidhotovtsi bakalavriv lisovoho i sadovo-parkovoho hospodarstva [Creating an educational environment in the professional training of bachelors of forestry and horticulture]. *Innovatsiina pedahohika – Innovative pedagogy*, issue 6, pp. 187–191 [in Ukrainian].
7. Khalilova, S. (2015). Pryntsypy formuvannia proektnykh umin maibutnikh inzheneriv sadovo-parkovoho hospodarstva [Principles of formation of design skills of future engineers of garden and park economy]. *Suchasnyi vymir psykhologii ta pedahohiky – The modern dimension of psychology and pedagogy* (Abstracts of the International Scientific and Practical Conference, May 29–30, 2015, Lviv). Lviv, pp. 130–133 [in Ukrainian].
8. Chebotareva, E. (2010). Razvytye samoobrazovatelnoi kompetentnosti studentov v protsesse proektnoi deiatelnosti (na materyale podhotovky budushchykh spetsyalystov ahropromyshlennoho kompleksa) [Development of self-educational competence of students in the course of project activity (on a material of preparation of future experts of an agroindustrial complex)]. *PhD thesis*. Kursk [in Russian].
9. Shiryaeva, K. (2015). Professyonalno-kommunikativnaia podhotovka studenta ahrarnoho vuza [Professional and communicative preparation of the student of agrarian high school]. *PhD thesis*. Volgograd [in Russian].
10. Shmatkov, Ye., Shmatkov, D. (2009). Vykorystannia modeliuvannia pry navchanni uchniv profesiino-tekhnichnykh navchalnykh zakladiv robitnychym profesiiam [The use of modeling in teaching students of vocational schools to working professions]. *Teoriia i praktyka upravlinnia sotsialnymy systemamy – Theory and practice of social systems management*, no. 2, pp. 50–54 [in Ukrainian].